

De Cliniclowns klik in beeld: Een vooronderzoek naar het bepalen van de psychologische effecten van het spel van cliniclowns op zieke kinderen

Gepubliceerd: 13-09-2010 Laatste bijgewerkt: 03-05-2024

Het primaire doel van dit onderzoek is te achterhalen hoe de psychologische effecten van clowning in een ziekenhuis op een valide wijze gemeten kunnen worden. Het secundaire doel is een eerste indruk te krijgen van de gedragsmatige interventies die...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON34120

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Metten van effecten van het spel van ziekenhuisclowns op zieke kinderen

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

(niet van toepassing)

Aandoening

allerlei stoornissen, het gaat om zieke kinderen zonder nadere specificatie van de ziekte

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Utrecht

Overige ondersteuning: Stichting Cliniclowns (funding in natura)

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Meting, Video-analyse, Zieke kinderen, Ziekenhuisclowns

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Uitkomstmaten: stemmingsgegevens m.b.v. de Distress Thermometer, emotionele reacties van het kind op verschillende tijdstippen, oogcontact van het kind, fysieke afstand tussen kind en cliniclowns, waardering van het spel van de cliniclowns door het kind.

Secundaire uitkomstmaten

Een eerste indruk van de relatie tussen clownsspel en emotionele en gedragsmatige responsen van kinderen.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Cliniclowns zijn erop gericht zieke kinderen af te leiden van hun ziekte en de ziekenhuisomgeving door hen plezier te bezorgen met hun clownsspel. In Nederland werken veel clowns die deze doelen onderschrijven bij de Stichting Cliniclowns. Deze clowns treden op voor kinderen in ziekenhuizen, meestal doen ze dat aan het bed van het kind. Er is veel anekdotisch materiaal verzameld over het positieve effect van cliniclowns op het welzijn van kinderen. Echter, empirisch onderzoek hiernaar is zeldzaam. Er blijkt een positief effect van clowns op preoperatieve angst bij kinderen. Ook zijn de opinies over het werk van cliniclowns geïnventariseerd, vanuit het perspectief van kinderen en hun ouders, clowns en ziekenhuispersoneel. Hoewel ouders en ziekenhuispersoneel soms een hekel hebben aan clowns, staan ze toch positief tegenover het bezoek van clowns aan

kinderen in ziekenhuizen. Tot nu toe zijn emotionele en gedragsmatige reacties van de kinderen niet beschikbaar. Basale kenmerken van paren cliniclowns zijn onderzocht in Zweden; dat bleken empathische bereidheid en een evenwichtige verdeling tussen verbaal en non-verbaal gedrag te zijn. Om conclusies over mogelijke effecten van het werk van cliniclowns te kunnen trekken, is het belangrijk dat meetinstrumenten worden ontwikkeld die ons een valide indruk van die effecten kunnen geven. Het lijkt interessant te onderzoeken hoe de responsen van de kinderen effectief kunnen worden gemeten, maar ook hoe clowns opereren en hoe basale elementen uit hun optredens de psychologische toestand van kinderen die opgenomen zijn in een ziekenhuis, mogelijk beïnvloeden.

Doel van het onderzoek

Het primaire doel van dit onderzoek is te achterhalen hoe de psychologische effecten van clowning in een ziekenhuis op een valide wijze gemeten kunnen worden. Het secundaire doel is een eerste indruk te krijgen van de gedragsmatige interventies die ziekenhuisclowns gebruiken en hoe het kind gedragsmatig en emotioneel op deze interventies reageert.

Onderzoekopzet

Omdat zo weinig studie is gedaan naar de feitelijke interactie tussen kind en ziekenhuisclowns, is besloten om een kwalitatief onderzoek te doen met een nadruk op gedragsobservaties bij ziekenhuisclowns en zieke kinderen. De huidige stand van kennis van zaken laat nog niet toe dat gerandomiseerde gecontroleerde studies kunnen worden gedaan. In deze studie zullen 5 tot 10 minuten durende optredens van ziekenhuisclowns worden opgenomen vanuit het perspectief van kind en clowns. Ook zal het kind, diens ouder, clowns en pedagogisch medewerkers worden gevraagd naar de beleving van het kind. Deze procedure, triangulatie, zal de validiteit van deze studie vergroten. Het onderzoek wordt uitgevoerd in twee kinderziekenhuizen. De procedure is erop gericht een aantal psychologische variabelen rond twintig voorstellingen van clownsparen voor zieke kinderen in een kinderziekenhuis in kaart te brengen. Na geïnformeerde toestemming van de ouder zullen demografische data (leeftijd, sekse, reden van opname) worden verzameld. In deze studie worden vragenlijsten en video-opnamen gebruikt. De vragenlijsten zijn erop gericht stemming, ziektebeleving en impact van het optreden te meten. Kinderen, hun ouder, ziekenhuisclowns en pedagogisch medewerkers worden in dit deel van het onderzoek betrokken om triangulatie te bereiken. Er worden zes tijdstippen gebruikt in de studie. Tijdens het ontbijt (t0), lunch (t3) en avondeten (t4) wordt de stemming van het kind door de pedagogisch medewerker in kaart gebracht. Zelfgerapporteerde stemming en ziektebeleving zullen worden gemeten vlak voor (t1) en vlak na (t2) het optreden en een dag na het optreden (t5). Het kind zal ook worden gevraagd (t2) wat de clowns deden en welke delen van het optreden positief of minder positief werden beleefd. Deze vragen zullen ook een dag later (t5) worden herhaald. Om de mate van afleiding van het kind te meten zal er tijdens het optreden een

gekleurde kaart aan de camera in het zicht van het kind worden bevestigd. Een dag na het optreden (t5) zal het kind worden gevraagd of hen deze kaart is opgevallen en welke kleur deze kaart had. Om de stemming van het kind te cross-valideren zal ook de ouder worden gevraagd stemming, ziektebeleving en impact van het optreden bij het kind onder woorden te brengen vlak voor het optreden (t1) en vlak erna (t2). Het clownspaar zal worden gevraagd (op t2, vlak na het optreden) welke impact ze dachten dat het optreden op het kind had, welke reacties het kind liet zien en hoe deze reacties op hen inwerkten. Hen zal ook worden gevraagd welke speltechnieken zij gebruikten en welke impact deze volgens hen hadden op het kind. Om de interactie tussen kind en clowns volledig te beschrijven, zullen de optredens met drie camera's worden opgenomen: een camera is gericht op het kind, een andere op het clownspaar en een derde is een overzichtscamera. De camera's worden gesynchroniseerd, zodat het mogelijk is om een samengesteld real-time beeld van de drie opnamehoeken te maken. Om de impact van het optreden op het kind nader te analyseren, zullen de emotionele reacties (gezichtsuitdrukking, lichaamsbewegingen) van het kind, oogcontact en fysieke afstand tussen clowns en kind (variatie daarin geeft aan hoe clowns hun spel aanpassen aan de reacties van het kind) worden betrokken bij de analyse. Verschillende vormen van oogcontact bieden een goede indicatie van emotionele betrokkenheid. Spreken tijdens oogcontact duidt op actieve betrokkenheid, oogcontact tijdens zwijgen op passieve betrokkenheid en het ontbreken van oogcontact op een gebrek aan betrokkenheid of weerstand. Er zal specifieke software (Observer van Noldus) worden ingeschakeld om deze variabelen systematisch vast te leggen.

Inschatting van belasting en risico

Omdat sprake is van registratie van reeds voorgenomen optredens die ten doel hebben om afleiding en plezier te brengen, wordt aangenomen dat er geen schadelijke effecten van het onderzoek zullen optreden. Wel kan het kind moeite hebben met opnames, maar testonderzoek heeft uitgewezen dat het kind bij een goede voorbereiding gewend raakt aan de camera's en zich daarbij op zijn of haar gemak voelt.

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1
3584 CS Utrecht

NL

Wetenschappelijk

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1
3584 CS Utrecht
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Kinderen (2-11 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Kinderen op kinderafdelingen van een ziekenhuis die vermaakt worden door ziekenhuisclowns

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Kinderen die te ziek zijn om door clowns bezocht te worden, kinderen jonger dan 4 en ouder dan 11 jaar

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Anders

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 15-09-2010

Aantal proefpersonen: 68

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 13-09-2010

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC NedMec

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

Ander register

ID

ABR32876

Register

CCMO

ID

NL32876.041.10